

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Dramatik i udvalg

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Dramatik i udvalg", i Heiberg, Johan Ludvig: *Dramatik i udvalg*, udg. af Jens Kr. Andersen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 542. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibergjl04val-shoot-idm140721243246832.pdf>
(tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Dramatik i udvalg

Det forekommer desuden, at Heiberg i kommentarer til sine vaudeviller omtaler disses *sjet*, deres - mere eller mindre socialt bestemte - stof, og dermed fremsætter erklæringer om stykkernes hensigt, de være oprigtige eller ej. Fx. betegnes *Aprilsnarrene* som »et Maleri af en af Tidsalderens Hovedfeil, det falske Opdragelsessystem, saa at dette Stykke har en moralsk Tendens.« (*Pros. Skr. VI*, p. 74). Skolernes elementarundervisning, særlig de private pigeinstitutters, var allerede genstand for offentlig kritik og debat (jvf. Jul. Clausen: *Kulturhistoriske studier over Heibergs vaudeviller*, 1891, p. 63-67). Muligheden af denne vaudevilles moralske tendens i form af satire mod sider af samtidens sociale liv genoptager Heiberg senere på fornøjelig vis i samme skrift (*Om Vaudevillen*):

Man siger, at det er skadeligt for Børn at see et Stykke, som raillerer [bemærk Holbergglosen til angivelse af Holberg'sk hensigt!] med Opdragere og Opdragerinder, der skulde være dem hellige. Ifald saa er (og det kan saamænd gjerne være, thi det er en Ting, jeg aldrig har tænkt paa), saa er det jo kun Noget, som dette Stykke har tilfældes med mange andre gode Skuespil og Bøger, som det ikke er tjenligt at gjøre Ungdommen bekjendt med. Jeg har ikke skrevet mine Vaudeviller for Børn, men for fornuftige Mennesker, og har heller ikke troet, at Børn her i Byen gik alene paa Comedie; jeg troede, at deres Forældre og Foresatte valgte de Stykker, som kunde være tjenlige for dem. Men hvis derimod visse Forældre her i Byen sende deres Børn paa Comedie, af samme Aarsag som de sende dem i Skole, nemlig for at være dem qvit i nogle Timer, saa er 543 jo min Satire [!] i *Aprilsnarrene* saa meget mere grundet, og følgelig saa meget mere moralsk [!].

(*Pros. Skr. VI*, p. 83f)